

NPLW Ondersteuningsaanbod Warmteprogramma

Huiswerkopdracht 1: Evaluatie TVW

1 Inleiding

De huiswerkopdracht voor werksessie 1 helpt je bij het uitvoeren van de evaluatie van de uitvoering TVW. De evaluatie van de TVW (het vorige warmteprogramma) is een verplicht onderdeel van het warmteprogramma. De vragen in deze huiswerkopdracht helpen je om de evaluatie op te zetten en uit te voeren.

Hieronder vind je de Leerdoelen (H2) en de Opdracht (H3). De aanvullende informatie in de bijlage (in hetzelfde document) helpt je bij het uitvoeren van de opdracht.

Succes!

Tip:

We willen je met deze huiswerkopdracht natuurlijk niet opzadelen met extra werk naast het opstellen van het Warmteprogramma. Gebruik daarom de opbrengsten van de opdracht voor de opzet en uitvoering van de evaluatie van de TVW. Ben je al bezig met de evaluatie? Gebruik die informatie dan voor deze opdracht.

2 Leerdoelen van deze opdracht

Deze opdracht helpt je bij het behalen van verschillende (leer)doelen.

1. Je kent de waarde en het nut van evalueren van de TVW (voor jouw gemeente).
2. Je weet welke onderwerpen en bouwstenen onderdeel kunnen zijn van evaluatie TVW.
3. Je hebt een evaluatieaanpak TVW gemaakt voor jouw gemeente en deze uitgevoerd.
4. Je weet hoe de uitvoering van de TVW tot nu toe is verlopen en welke lessen je hieruit kunt trekken voor het warmteprogramma.
5. Je kent het belang van passende monitoring in je warmteprogramma en hebt hiervoor een aanpak gemaakt.

Let op: naast deze opdracht zijn meer acties nodig om bovenstaande doelen geheel te behalen. Deze acties kun je vóór en na werksessie 1 uitvoeren in het kader van het opstellen van het Warmteprogramma.

3 Opdracht

1. **Beschrijf wat voor jouw gemeente de waarde is van de evaluatie TVW:**
 - a. Op welke vragen moet de evaluatie antwoord geven?
 - b. Hoe wil jouw gemeente de opbrengsten van de evaluatie gebruiken voor het warmteprogramma?
2. **Beschrijf bondig de bouwstenen van de evaluatieaanpak TVW voor jouw gemeente.**
 - a. Welke onderwerpen/onderdelen ga je evalueren?
 - b. Met welke activiteiten voer je de evaluatie uit?

3. Evalueer in grote lijnen de uitvoering van de TVW. Gebruik hiervoor de volgende vragen:

- a. *Doelen:*
 - o Welke doelen staan in de TVW?
 - o Welke uitgangspunten en kaders staan in de TVW?
- b. *Voortgang in de uitvoering:*
 - o Welke maatregelen en activiteiten zijn de afgelopen jaren uitgevoerd om deze doelen te bereiken?
 - o Wat zijn daarvan de resultaten?
- c. *Voortgang op doelstellingen:*
 - o Wat is de voortgang op de doelen uit de TVW?
 - o Wat is de voortgang op de randvoorwaarden voor de warmtetransitie?
- d. *Informatiebehoefte:*

Als je de evaluatie nog niet hebt afgerond kun je bovenstaande vragen waarschijnlijk niet compleet beantwoorden. Beantwoord in dat geval de volgende twee vragen:

- o Welke informatie heb je nodig om de evaluatie volledig te kunnen uitvoeren?
- o Met welke activiteiten wil je deze informatie achterhalen?

4. Beschrijf welke bouwstenen voor het monitoren van het Warmteprogramma:

- a. Hoe moet en kan jouw gemeente de monitoring vormgeven om de uitvoering van het warmteprogramma na vaststelling goed te kunnen monitoren?
- b. Wat moet de gemeente hiervoor organiseren?

Bijlage: Aanvullende informatie

Waarde en nut van evalueren

Het evalueren van de uitvoering van de Transitievisie Warmte is een waardevolle en noodzakelijke stap voor het opstellen van het warmteprogramma. Een terugblik op de uitvoering van de TVW is een **verplicht onderdeel van het warmteprogramma**. Maar belangrijker: het evalueren van de TVW is waardevol voor je warmteprogramma en het behalen van je doelstellingen in de gebouwde omgeving. En wel om de volgende redenen:

- Het geeft verklarend inzicht in de voortgang van de warmtetransitie.
- Het geeft inzicht in de doeltreffendheid en doelmatigheid van maatregelen die de gemeente (met andere partijen) heeft uitgevoerd.
- Het verheldert in hoeverre de randvoorwaarden voor de uitvoering van een warmteprogramma op orde zijn.
- Het helpt om (met samenwerkingspartners) te leren van de uitvoering over hoe je in de toekomst effectiever kunt werken aan de warmtetransitie.
- Een evaluatie kan helpen om de warmtetransitie hoger op de ambtelijke en bestuurlijke agenda te krijgen en draagvlak te vergroten.

In de evaluatie van ieder warmteprogramma (in dit geval nog de TVW) moeten gemeenten in ieder geval de volgende onderdelen opnemen:

1. Een overzicht van de **locaties** en het aantal daarin aanwezige gebouwen en milieubelastende activiteiten waarvoor de gemeente de **aanwijsbevoegdheid** wil inzetten.
2. Een overzicht van het **aantal gebouwen** dat ter voorbereiding op de inzet van de aanwijsbevoegdheid zal worden geïsoleerd.
3. Een overzicht van de **energie-infrastructuur die ter vervanging van aardgas** wordt ingezet voor locaties waar de gemeente de aanwijsbevoegdheid wil inzetten.
4. Een beschrijving van de **totale kosten voor de maatschappij** die de realisatie van deze energie-infrastructuur met zich meebrengt.
5. Een beschrijving van **de verwachte gemiddelde warmtebehoefte** van de gebouwen waarvoor de gemeente de aanwijsbevoegdheid wil inzetten aan het begin en einde van de periode van het warmteprogramma.

Je leest meer over de evaluatie als verplicht onderdeel van het Warmteprogramma in de Handreiking Warmteprogramma van het NPLW.

Wat evalueren?

Afhankelijk van de doelen die je nastreeft met de evaluatie bepaal je de scope van wat je wilt evalueren. Hieronder staan een reeks thema's die onderdeel kunnen zijn van de evaluatie.

Visievorming

- Uitgangspunten, criteria
- Rolneming gemeente
- Relevante ontwikkelingen in de warmtetransitie (en daarbuiten)

(Voortgang op) doelen

- Doelformulering: hoe SMART? Nog passend bij landelijke/lokale ambities?
- Voortgang op de doelstellingen:
 - CO₂-uitstoot gebouwde omgeving
 - Aantal woningen en gebouwen (klaar voor) aardgasvrij
 - Isolatiegraad woningen, warmtevraag, aardgasgebruik

Maatregelen, resultaten

- Input: Welke geplande maatregelen zijn wel/niet uitgevoerd? Denk aan:
 - Gebiedsgerichte activiteiten, zoals wijkaanpak energiebesparing, warmtenetontwikkeling
 - Gemeentebrede activiteiten: isolatieaanpak DEFG-labels, ontwikkeling warmtebronnenstrategie, stimuleren bewonersinitiatieven
 - Beleidsontwikkeling, regelingen (zoals subsidies)
- Output: wat zijn de resultaten van de maatregelen? Denk aan:
 - Aantal bereikte huishoudens/woningen
 - Aantal energieadviezen, uitgevoerde isolatiemaatregelen
 - Aantal geplaatste (hybride) warmtepompen
 - Aantal woningen aangesloten op warmtenet
 - Nieuwe bewonersinitiatieven

Randvoorwaarden:

- Financiën
- Organisatie: capaciteit, kennis/kunde, visie/ambitie, politieke wind
- (Lokale) samenwerking, netwerkontwikkeling
- Participatie en communicatie
- Aansluiting op andere opgaven
- Informatievoorziening, monitoring

Bouwstenen evaluatie-aanpak

De manier waarop je evalueert stem je zo goed mogelijk af op de evaluatiedoelen en de beschikbare tijd en middelen. Hiervoor stel je idealiter een evaluatie-aanpak op. Hieronder staan een aantal instrumenten en activiteiten die onderdeel kunnen zijn van zo'n aanpak:

- Bureauonderzoek: TVW, voortgangsrapportages, raadsinformatiebrieven, memo's
- Kwantitatieve data-analyse, bijvoorbeeld met dashboards
- Enquête-onderzoek, interviews met inwoners
- Gesprekken met externe en interne betrokkenen: (lokale) stakeholders, inwonersgroepen, bestuurders, ambtenaren, marktpartijen
- Focusgroepen/klankborden inwoners, organisaties
- Verdiepende case study: gedetailleerde evaluatie naar een specifiek project, zoals warmtenetontwikkeling in een wijk of een isolatieaanpak voor specifieke doelgroep.